

HUSFLÅT

Husflåten med det latinske navn *Rhipicephalus sanguineus* er beslægtet med vores hjemlige skovflåt (*Ixodes ricinus*). Skovflåten er en dansk art, som lever og overvintrer i naturen, hvorimod husflåten hører hjemme i varmere egne. Den stammer vist oprindeligt fra Afrika, men er nu udbredt overalt i jordens tropiske og subtropiske egne. Husflåter er almindelige i Middelhavslandene, men herhjemme er der kun få tilfælde. Disse tilfælde ses næsten altid i forbindelse med hunde, der har opholdt sig under varmere himmelstrøg. Husflåten er hovedsageligt knyttet til hunde, men kan også gå på f.eks. katte og mennesker. Husflåten hører til blodmidderne, som lever af at suge blod.

Foto: SSL

Sulten husflåt på jagt efter en vært.
Naturlig størrelse ca. 4 mm.

Biologi

De voksne husflåter er livlige 3-5 mm lange, rødbrune dyr, som vandrer ivrigt omkring i deres søgen efter en vært. Hunnerne er, når de har suget sig mætte i blod, knapt 1 cm lange, blågrå og med en kraftig, opsvulmet bagkrop. Husflåten har to par munddele, som er forsynet med effektive modhager, der gør, at den kan sidde godt fast i huden på værtsdyret. Overkæberne er formet som skarpe stiletter, og underkæberne danner et rør, gennem hvilket blodet suges op.

Når de har suget sig mætte, slipper hunnerne deres tag i hunden og opsøger et skjulested i nærheden. De er tilbøjelige til at kravle opad og findes derfor ofte højt oppe på væggene bag billeder eller inde i revner ved loftet. På sådanne skjulesteder klæber de deres 2-4.000 rødbrune æg fast i større og mindre klumper, hvorefter de dør. Æggene klækker i løbet af 19-60 dage til små, aktive, gennemsigtige larver. Larverne ligner små ud-

gaver af de voksne, bortset fra at de kun har 6 ben.

Larverne søger op på en hund, hvor de suger sig fast på beskyttede steder, f.eks. indvendigt på ørerne eller mellem tæerne. Larverne suger blod i 3-6 dage, vokser og bliver lysegrå og kugleformede. De forlader derefter hunden og opsøger et skjulested, hvor de i løbet af 6-23 dage skifter hud og forvandles til 8-benede rødbrune nymfer. Når forvandlingen er sket, skal nymferne igen suge blod og opsøger atter en hund. De spiser 4-9 dage, vokser yderligere og bliver på ny grå og opsvulmede. Herefter forlader de hunden igen og søger til et beskyttet sted. I de næste 12-29 dage skifter de hud og forvandles til voksne han- og hunhusflåter.

Hunnerne sidder fastsugt fra 6 til 50 dage og i løbet af denne periode svulmer de enormt op. Hannerne sidder fastsugt i kortere tid og vokser ikke yderligere. Det meste af tiden vandrer de rundt i hundens pels for at finde hunner at parre sig med. Når hunnen har parret sig og suget blod, forlader den sin vært, og livsforløbet gentager sig.

Den samlede udviklingstid fra æg til voksen varierer meget og er især afhængig af temperaturen. Under de bedste betingelser varer den kun 63 dage, men under dårligere forhold kan den vare mange måneder. De forskellige stadier kan tåle at sulte i lang tid, og der kendes eksempler på voksne, som har sultet i mere end 1 år.

Bekæmpelse

Husflåten er følsom over for lave temperaturer og kan i Danmark ikke overvinde udendørs eller i uopvarmede huse. Bekæmpelsen vil derfor dreje sig om at behandle hunden samt flåternes yngle- og gemmesteder inden døren.

Behandling af hunden

Drejer sig om et helt friskt angreb - f.eks. lige efter en campingtur sydpå - vil det normalt være tilstrækkeligt at behandle hunden med et utøjsmiddel efter dyrlægens anvisning. Hvis man er omhyggelig, kan man også fjerne flåterne fra hunden ved håndkraft og dræbe dem f.eks. i en skål med sprit eller sæbevand. Dette skal gentages flere gange for at sikre, at alle flåter fjernes. Ud over dette bør man holde øje med, om der dukker flåter op på de steder, hvor hunden opholder sig mest.

Har angrebet stået på i nogen tid, må man gå mere drastisk til værks i omgivelserne.

Behandling af kurv og sovested

Hundens sovested bør renses grundigt, og eventuelle tæpper vaskes eller renses. I frostperioder, eller hvis man har en stor fryser, kan det anbefales at fryse kurv og tæpper nogle timer og rengøre tingene grundigt, inden de sættes på plads.

En anden mulighed er at behandle kurv, tæpper og andet med et insektmiddel, der indeholder permethrin, og som er godkendt til brug mod krybende og kravlende insekter.

Behandling af omgivelserne i øvrigt

Husflåterne opholder sig normalt i nærheden af hundens sovested og kan her ses kravlende på gulv og vægge. Grundig rengøring med en støvsuger i alle revner og sprækker og vask med sæbevand kan være tilstrækkelig

Bliver flåterne ved med at optræde, kan det være nødvendigt at behandle med et insektmiddel. Husflåterne gemmer sig bag paneler, ved rørgennemføringer, i revner og sprækker langs loftet, under løst tapet, bag billeder og inde i skabe. Disse steder behandles med et godkendt middel mod krybende og kravlende insekter.

Viser flåterne sig i andre dele af beboelsen, må man naturligvis også bekæmpe her, og en sprøjtning af f.eks. de tæpper, hvor hunden hyppigst ligger, vil ofte være gavnlig.

I tilfælde af et kraftigt angreb kan spærrebælter med giftlak, der indeholder chlorpyrifos også tilrådes. Insektlak må ikke anvendes, hvor der er risiko for, at det kan komme i berøring med madvarer eller service. Midlet smøres på ved hjælp af en pensel som spærrebælter på rør, paneler m.v. Holdbarheden er nogle måneder, hvis lakken ikke fjernes ved slid; på varmerør må man dog regne med en mere kortvarig virkning.

Smitte

I lejligheder og rækkehuse kan der være risiko for smitte fra beboelse til beboelse. Her vil det, naturligvis især hvis naboerne holder hund, være rigtigt at tale med dem om sagen. Spærrebælter med giftlak ved rørgennemføringer og lignende kan hindre, at flåterne spreder sig. I den periode, hvor bekæmpelsen finder sted, skal man ikke tage hunden med til andre huse, især ikke hvor der er hund. Andre hunde og katte skal holdes væk, indtil huset er fri for flåter.

De fleste flåter er skovflåter

Det er svært at se forskel på en skovflåt og en husflåt, men flåter på en hund er næsten altid skovflåter, som blot skal fjernes. Skovflåterne er ikke særligt aktive, når temperaturen kommer ned omkring 5-7°C eller lavere. Hvis hundene i perioder, hvor det er koldere udenfor har flåter på sig, kan det være husflåter. Flåter i massevis inden døre især blodfyldte grå hunner på væggene eller flåter på en hund, der har opholdt sig på sydligere egne, kan være husflåter.

Passer en af disse ting, er der mulighed for at fange nogle flåter og sende dem til Statens Skadedyrlaboratorium for at få dem bestemt.